

Primorski dnevnik
Sobota, 22. novembra 2025

Ko je Alojz Rebula zapisal, »zdaj vem, da Bog je«

Predstavitev Dnevniških zapisov Pri Slovenski matici je izšla knjiga, ki bralcu predstavi še neveljavljenega pisatelja iz Šempolaja. V njej ima pomembno vlogo bodoča žena Zora Tavčar

Društvo slovenskih izobražencev V Trstu so knjigo predstavili (od leve) Edvard Kovač, Alenka Rebula, Ignacija Fridl Jarč in Milček Komelj. FOTODAMIJON

TRST Alojz Rebula, kot ga še nismo brali, bi lahko povzeli vsebino ponedeljkevega večera v Društvu slovenskih izobražencev, kjer so predstavili *Dnevniške zapise*, knjigo, ki je pravkar izšla pri Slovenski matici in v kateri so zbrane sprotno beležke mladega, še neuveljavljenega pisatelja iz Šempolaja.

Kot je v uvodu večera pojasnila urednica Slovenske matice Ignacija Fridl Jarc, ki je tudi vodila pogovor z gosti, knjiga obsega zapise iz obdobja 1948–1954, ko je Rebula zaključeval študij klasične filologije na Univerzi v Ljubljani in se nato zaposlil na slovenskih šolah v Trstu. To je bilo tudi obdobje, ko se je bodoči velikan književnosti s slovenskega zahodnega roba razveselil prvih objav in hkrati premagoval slogovno negotovost, ki je izvirala iz dejstva, da je odrasčal v okolju, kjer je bila slovenščina prepovedana. A to so bila tudi leta, ko je Rebula spoznal Zoro Tavčar, svojo ženo in nezamenljivo oporo.

»Bila je jez za njegove duševne muke,« je o mami Zori Tavčar in njeni dragoceni vlogi povedala Alenka Rebula. Poudarila je, da je bil oče zelo občutljiv in ranljiv, »trepetal je lahko za vsako stvar« in bil izpostavljen težkim preizkušnjam svojega časa. Zato je vsak dan hodil v gozd, kjer »ni bilo prevare, izdajstva, nasilja« in vseh slabih lastnosti človeškega sveta, zaradi katerih je pisatelj, tako kot mnogi umetniki, čutil bolečino.

Teolog Edvard Kovač, ki je v knjigi prispeval eno od spremnih besed, je prav tako izpostavil občutek velike sreče, ki izžareva iz beležk ob srečanjih z Zoro. Rebula je ob začetku zveze z bodočo ženo tudi zapisal »zdaj vem, da Bog je«, je opozoril Kovač, zato je Zora Tavčar možu pomagala »k najgloblji izpovedi duše«.

Alenka Rebula je priznala, da se ji je nekoč zdelo nepotrebno objavljati intimne zapise pisateljev, češ da je koristnejša njihova literatura. Zdaj pa si je premislila, češ da je branje dnevnikov koristno, saj bralci lahko spoznajo »kakšen je človek, ki je to ustvarjal«.

Dragoceno delo hčerke Tanje

Da so Rebulovi zgodnji osebni zapisi izšli v knjigi, nosi največ zaslug druga Rebulova hčerka Tanja, ki je pretipkala mestoma zelo težko berljive zapise in jim dodala tudi opombe, brez katerih bi bila marsikatera avtorjeva navedba danes težko umljiva. Zaslugo sestre Tanje je poudarila tudi Alenka Rebula in prebrala sestrino razmišljanje, da se v očetovih dnevniških zapisih izrisujejo vrednote in lastnosti, ki so ga spremljale celo življenje: resnost pri delu, zvestoba narodu, pretanjen čut za naravo, trdna disciplina pri pisanju dnevnika, sprejemanje rodniških šempolajskih in kmečkih korenin, iskanje resnice in pravice ...

»Čeprav ni imel čuta za slikarstvo, je imel izrazit čut za likovno umetnost,« pa je še eno od odlik Rebulovega pisa-

Da je bil Rebula velik esteta, je čutiti predvsem pri opisu narave, je bilo slišati na predstavitvi

V ponedeljek v DSI pogovorni večer o ukrajinski tragediji

Rusija je 24. februarja 2022 napadla Ukrajino, vojna še vedno divja, mednarodna skupnost je razdeljena. O ukrajinski tragediji bo tekla beseda v ponedeljek ob 20.30 v Društvu slovenskih izobražencev (Ul. Donizetti 3). Sodelovala bosta vojni dopisnik dr. Valentin Areh in publicist Bruno Križman. Areh bo govoril o tem, kako od blizu izgleda ta kruta vojna, ki se po njegovi oceni dogaja zaradi političnih ambicij Vladimirja Putina. Za širše razumevanje ukrajinske tragedije pa bo Križman segel do 9. stoletja, ko je nastala prva vzhodnoslovanska državna tvorba s središčem v Kijevu.

nja opisal umetnostni zgodovinar Milček Komelj, avtor ene od spremnih besed v knjigi (še eno je prispeval Igor Tuta). Komelj je poudaril, da je bil Rebula velik esteta, kar se v dnevniških zapisih začuti predvsem pri opisu narave.

Religiozen odnos do jezika

Ti so najbolj všeč tudi hčerki Alenki, ki jih zaznava kot »živi film«. Edvard Kovač pa je dodal, da Rebula ni zgolj pisal, kot so impresionisti risali, ampak je imel tudi občutek za glasbo, saj »koliko ritmike je v njegovem slogu«. Nasploh pa je skrb za jezik po Kovačevi oceni kazalec Rebulovega »religioznega odnosa do slovenščine«, zaradi katerega je primerljiv s Primožem Trubarjem.

Nekaj odlomkov iz knjige, ki jo na naslovnici krasi ilustracija dveh vrtnic med trnjem, sta prebrala Anka Peterlin in Marjan Kravos. Za sodelovanje pri večeru se jima je – tako kot vsem sodelujočim – zahvalil predsednik Društva slovenskih izobražencev Martin Breclj.

Z objavo dnevnikov, ki se začnejo, ko je bil Rebula star 23 let, in se zaključijo pri njegovih 30 letih, slovensko bralstvo sicer še ni dobilo celotnega vpogleda v pisateljevo zapuščino. Alenka Rebula je namreč povedala, da doma hranijo obsežno neobjavljeno dopisovanje med očetom in mamo. Glede na mnoge lepe besede, ki smo jih v ponedeljek slišali o njej, bi lahko zapisali, da je bila Zora Tavčar tiha protagonistka večera.